

Janusz Cieszyński

Warszawa, 5 sierpnia 2022 r.

DZS.WWP.7200.8.2022

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 13 lipca 2022 r. (numer pisma: VII.501.93.2022.KSZ) uprzejmie dziękuję za przesłane stanowisko do projektu *ustawy o Centralnej Informacji Emerytalnej* i jednocześnie przesyłam poniżej ustosunkowanie do stanowiska Pana Rzecznika. Nadal prowadzone są prace nad uwzględnieniem uwag zgłoszonych w wyniku konsultacji publicznych i uzgodnień projektu z innymi organami, niemniej już teraz chciałbym odnieść się do stanowiska Pana Rzecznika.

1. *Projekt ustawy o Centralnej Informacji Emerytalnej (CIE)* ma na celu oddanie w ręce wszystkich zainteresowanych użytecznego i łatwego w obsłudze instrumentu, który pozwoli na podniesienie świadomości, wagi i potrzeby zadbania o środki do życia po zakończeniu aktywności zawodowej. W toku uzgodnień i konsultacji publicznych zgłoszonych zostało wiele cennych uwag. W wyniku ich analizy projekt podlega daleko idącym zmianom, które zmierzają w pierwszym rzędzie do poprawy Centralnej Informacji Emerytalnej i wychodzą naprzeciw zgłoszonym obawom. Ważne zmiany służą upodmiotowieniu i wzmocnieniu ochrony praw zainteresowanych. Wszystkie prawa zagwarantowane polskim i unijnym prawem ochrony danych osobowych będą poszanowane. Prawo do prywatności i ochrona danych osobowych zostaną, w stosunku do projektu przekazanego do konsultacji, znacząco wzmocnione dzięki przyjęciu nowego modelu zarządzania danymi, który zostanie przybliżony w dalszej części niniejszego pisma.

2. Najważniejszą zmianą projektu jest przyjęcie nowego modelu zbierania i przetwarzania danych. W nowym modelu dane zostały wyraźniej podzielone na dwie grupy. Pierwsza grupa to bardzo ograniczone dane identyfikujące posiadaczy produktów emerytalnych (imię

i nazwisko, numer PESEL i numery dokumentów tożsamości). Administrator CIE (tj. Polski Fundusz Rozwoju) nawet tych danych nie będzie przechowywał w oryginalnej postaci, ale jako zakodowane identyfikatory posiadaczy produktów emerytalnych. Powstanie zbioru takich identyfikatorów jest niezbędne, aby żądanie przekazania danych dotyczących indywidualnych oszczędności emerytalnych kierować tylko do tych podmiotów, które przechowują i zarządzają produktami emerytalnymi konkretnych osób, a nie do wszystkich podmiotów na rynku, które zarządzają produktami emerytalnymi. Powstanie zbioru identyfikatorów w istocie zatem służy ograniczeniu przepływu danych dotyczących oszczędności emerytalnych. To oznacza, że tymczasowe pozyskanie podstawowych danych identyfikujących w celu utworzenia zakodowanych identyfikatorów pozostaje w zgodzie z zasadami przydatności, niezbędności i proporcjonalności przetwarzania danych osobowych. Należy dodać, że identyfikatory przechowywane w systemie CIE będą miały postać zakodowaną (tzw. funkcję skrótu – hash).

3. Drugą grupą danych są informacje emerytalne, czyli dane o oszczędnościach emerytalnych. Zgodnie z założeniem przyświecającym idei budowy systemu CIE, zainteresowany ma uzyskać możliwie kompletną informację o zgromadzonych przez siebie środkach emerytalnych, tj. środkach z publicznego systemu emerytalnego (ZUS i KRUS) oraz z form zarządzanych przez instytucje rynku kapitałowego. Realizacja tego założenia będzie możliwa wyłącznie, gdy do systemu CIE trafią informacje oddające w możliwie pełnym stopniu obraz stanu oszczędności emerytalnych. Stąd nie można podzielić zastrzeżeń do zakresu informacji, które mają być przekazywane do systemu CIE. Ograniczenie zakresu tych danych w stosunku do zakresu określonego w projekcie pozbawiłoby system CIE jego podstawowej funkcji.

Należy dodać, że w systemie CIE nie będą przetwarzane żadne dane wrażliwe w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (dalej jako: rozporządzenie 2016/679).

4. W systemie CIE nie będą przetwarzane dane o oszczędnościach emerytalnych wszystkich ubezpieczonych w ZUS lub KRUS i posiadaczy produktów emerytalnych. Przekazanie tych danych będzie bowiem następować wyłącznie po założeniu profilu w systemie CIE. Projekt ustawy *expressis verbis* potwierdza, że założenie profilu w systemie CIE będzie zawsze dobrowolne. Zainteresowani będą mogli także w każdej chwili zamknąć profil, co będzie skutkowało usunięciem z systemu CIE danych o oszczędnościach

emerytalnych. Jedyne ze względów technicznych, przez okres 6 lat (podstawowych okres przedawnienia roszczeń) pozostaną tylko wpisy w rejestrze operacji i identyfikatory, które są niezbędne do zapewnienia rozliczalności obsługujących system i zachowania spójności zbiorów danych. Takie rozwiązania są powszechnie stosowane w bazach danych. Podobnie rzecz się przedstawia z innymi zbiorami, w których zachowywane są poszczególne pozycje, nawet po ich dezaktywacji (np. numery rachunków bankowych muszą być niepowtarzalne).

5. Należy podkreślić, że informacje dotyczące wszystkich ubezpieczonych i posiadaczy produktów emerytalnych będą przekazywane tylko w minimalnym zakresie, właśnie w celu zapewnienia wzmocnionej ochrony danych zawierających szczególnie ważne osobiste informacje, czyli informacje o wysokości i charakterze oszczędności emerytalnych. Dane identyfikujące, do czasu założenia profilu w systemie CIE, nie będą przechowywane w systemie CIE.

Projekt ustawy od początku prac był zatem pomyślany w taki sposób, aby nie dopuścić do zbierania nadmiarowych danych osobowych. Natomiast dzięki wnikliwej analizie i wsłuchaniu się w głosy płynące od strony społecznej, opracowany został nowy model przetwarzania danych, który zapewni jeszcze dalej idącą ochronę danych osobowych.

6. Podsumowując wyjaśnienia dotyczące ochrony prywatności, należy podkreślić, że – w celu zapewnienia ograniczenia przepływu danych od podmiotów obowiązanych (czyli takich instytucji jak fundusze emerytalne) – dane dotyczące zgromadzonych oszczędności emerytalnych będą przekazywane do systemu CIE wyłącznie za zgodą samego zainteresowanego. Proces przekazywania tych danych będzie bowiem uruchamiany dopiero po założeniu przez daną osobę tzw. profilu w systemie CIE. To oznacza, że prawo do prywatności, w szczególności prawo do decydowania o przekazywaniu danych informacji (autonomia informacyjna) będzie w pełni poszanowane.

7. Projektowana ustawa przewidywać będzie rozbudowane przepisy o obowiązku zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych w toku obsługi systemu CIE. Z kolei udostępnianie informacji z systemu CIE organom władzy publicznej odbywać się będzie w nawet węższym zakresie podmiotowym i przedmiotowym, niż to wynika z innych obowiązujących przepisów, np. ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi lub ustawy – Prawo bankowe.

8. Projektowana ustawa nie będzie przewidywała profilowania posiadaczy produktów emerytalnych w rozumieniu rozporządzenia 2016/679.

9. Projekt ustawy kładzie silny nacisk na ochronę bezpieczeństwa danych osobowych. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że dostęp do systemu CIE będzie zapewniony wyłącznie przez krajowy węzeł identyfikacji elektronicznej, który jest już wykorzystywany do dostępu do procedur administracyjnych, np. podatkowych i niektórych usług, np. dotyczących zdrowia. Unormowania projektu ustawy dotyczące bezpieczeństwa danych przetwarzanych w systemie CIE zapewniają poziom wymagany rozporządzeniem 2016/679 i z pewnością stawiają wymagania nie niższe niż przewidziane w innych ustawach. Mając na uwadze, że rozporządzenie 2016/679 jest aktem bezpośrednio obowiązującym, wszystkie jego wymagania, w tym ocena ryzyk, będą stosowane przez PFR i inne zaangażowane podmioty.

10. System CIE będzie złożonym systemem teleinformatycznym. W związku z tym, szczegółowe warunki techniczne nie będą regulowane w ustawie, ale w akcie wykonawczym. Dlatego w projekcie przewidziana jest delegacja dla ministra właściwego do spraw informatyzacji do wydania rozporządzenia, w którym zostaną uregulowane techniczne aspekty zabezpieczenia i przekazywania danych. Natomiast wszystkie istotne aspekty funkcjonowania systemu CIE, zwłaszcza dotyczące praw konstytucyjnych, będą uregulowane w ustawie. W celu uniknięcia ewentualnych wątpliwości, w odpowiedzi na zgłoszone uwagi, projekt ustawy zostanie uzupełniony o przepis materialny określający wysokie standardy przekazywania danych. Zwłaszcza przekazywanie danych do systemu CIE będzie musiało być przeprowadzane w sposób sprawny, gwarantujący ochronę danych osobowych przed niedozwolonym przetwarzaniem, w szczególności przed ich zniszczeniem, utratą, modyfikacją, ujawnieniem lub dostępem do nich, uwzględniający ryzyko wiążące się z ich przekazywaniem. Takie regulacje są spójne choćby z art. 32 rozporządzenia 2016/679.

11. Uzupełniając uwagi dotyczące bezpieczeństwa danych, należy dodać, że liczne obowiązki PFR będą wynikały z pełnienia przez ten podmiot roli administratora danych osobowych. Jak już wspomniano, w związku z charakterem rozporządzenia unijnego, odrębne regulowanie tych obowiązków w projektowanej ustawie nie jest właściwe. Ta uwaga dotyczy np. oceny skutków operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych, którą przewiduje art. 35 rozporządzenia 2016/679.

Zwracam także uwagę, że projekt przewiduje nałożenie na PFR i inne podmioty ważnych obowiązków w zakresie funkcjonowania systemu CIE, m.in. zapewnienia ochrony przed nieuprawnionym dostępem do danych zgromadzonych w systemie CIE i integralności danych zgromadzonych w systemie CIE, zapewnienia podmiotom obowiązującym dostępu do systemu CIE, tylko w zakresie niezbędnym do wykonywania przez te podmioty przepisów ustawy,

przeciwdziałania uszkodzeniom systemu CIE, a także obowiązki określenia zasad bezpieczeństwa przetwarzanych danych oraz zapewnienia rozliczalności działań dokonywanych na danych zgromadzonych w systemie CIE oraz spójności danych przetwarzanych w systemie CIE.

12. Naturalnie, w związku z ewolucją projektu ustawy, uzupełnione i uaktualnione zostaną wszystkie dokumenty towarzyszące.

Podsumowując, wszystkie rozwiązania projektu ustawy zostały zaprojektowane w poszanowaniu prawa do prywatności i ochrony danych osobowych, w szczególności zgodnie z rozporządzeniem 2016/679.

Z poważaniem

Janusz Cieszyński
Sekretarz Stanu
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/